

Högmässa

UPPSALA DOMKYRKA

Pingstdagen, 20 maj 2018 | Den heliga Anden

Dagens texter på s 1444 / 1446 i psalmboken

November 2017 antog kyrkomötet en ny Kyrkohandbok för Svenska kyrkan att tas i bruk Pingstdagen 2018. I dagens gudstjänst använder vi ett urval av kyrkohandbokens texter, böner och gudstjänstmusik.

(* = Vi står upp)

Klockringning

Körsång (Introitus)

Herren skall utgjuta sin Ande över allt kött. Halleluja.

Och var och en som åkallar Herrens namn,
han skall varda frälst. Halleluja.

Med fröjd skolen I ösa vatten ur frälsningens levande källor.

Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande,
såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Text: Joel 2:28–32, Jes 12:3.

* Psalm 161

Kyrkohandboken mottages

Inledningsord

Kyrkklockor har sedan 500-talet använts i den kristna kyrkan för att kalla till gudstjänst.

Introitus (intåg, inträdande på latin) är ingångs-sången i högmässan.

Vid procession med kors står församlingen.

Den blinde tiggaren Bartimaios bad Jesus om förbarmande (Markusevangeliet 10:48). Med de orden ber vi att Gud ska läka våra sår, hela våra brister och ge oss kraft i vår svaghet.

Kristusrop/Kyrie (gudstjänstmusik A)

Präst Du evigt strålande morgonsol, ge oss mod och kärlek.

Församling
F Her - re, för - bar - ma dig.

Präst Du levande väg till livet, ge oss tro och vishet.

Församling
F Kris - tus, för - bar - ma dig.

Präst Du öppna port till salighet, ge oss hopp och lycka.

Församling
F Her - re, för - bar - ma dig.

"Ära åt Gud i höjden" sjöng änglarna vid Jesu födelse (Lukas-evangeliet 2:14). Lovsången kan sjungas på olika sätt med olika melodier.

* Lovsången/Gloria och Laudamus (gudstjänstmusik B)

Präst Ära åt Gud i höjden ...

Församling
F Vi pri - sar dig, vi till - ber

dig, vi tac - kar dig för di - na verk.

Präst Lovad vare Fadern, lovad vare vår Skapare,
vi lovsjunger dig med jubel!

Församling Vi prisar dig ...

Präst Lovad vare Jesus, lovad vare vår Räddare,
vårt lov skall stiga upp till dig!

Församling Vi prisar dig ...

Präst Lovad vare Anden, lovad vare vår Tröstare,
vi jublar över dina verk!

Församling

F Vi pri - sar dig, vi till - ber
dig, vi tac - kar dig för di - na verk, vi
tac - kar dig för di - na verk.

Dagens bön

Präst Kristus är mitt ibland oss.

Församling

F I hans namn vill vi be.

Församling Amen.

*Dagens bön
innebär att vi
samlar oss inför
dagens läsningar.*

Gammlatestamentlig läsning Första Moseboken 11:1–9

*Läsning ur någon
av de böcker i
Bibeln som till-
kommit före Jesu
tid.*

Körsång

Veni Creator Spiritus,
mentes tuorum visita:
imple superna gratia,
que tu creasti pectora.

Deo Patri sit gloria,
et Filio, qui a mortuis
surrexit, ac Paraclito,
in saeculorum saecula.

*Kom, Skapare, Herre god!
Besök vårt hjärta, ge oss mod.
Lys upp vårt mörker, hoppet stärk!
Du känner oss, vi är ditt verk.*

Vår Fader vi lovsjunger här,
och Sonen som uppstånden är,
och dig, vår tröstare, vårt ljus,
i dag och bortom tidens slut.

Text: Hrabanus Maurus (vers 1). Musik: Gilles Binchois.

Läsning ur någon bok i Nya Testamentet som inte hör till evangelierna, oftast något av breven. Dagens episteltext är hämtad från Apostlagärningarna. Vi lyssnar till den på svenska, samiska och arabiska. De som lyssnade till apostlarnas förkunneelse hörde dem tala på olika språk.

Evangelieprocessionen symboliserar att evangeliet, det glada budskapet, bärs ut i världen.

Läsning ur något av de fyra evangelierna, de böcker i Nya Testamentet som handlar om Jesu liv på jorden. I dagens evangelium talar Jesus om Hjälparen, den heliga anden som finns kvar när han i synlig gestalt har lämnat dem.

Epistelläsning Apostlagärningarna 2:1–11

vers 1–4 på svenska, Anders Karlberg

När pingstdagen kom var alla apostlarna församlade. Då hördes plötsligt från himlen ett dån som av en stormvind, och det fyllde hela huset där de satt. De såg hur tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem.

vers 5–8 på nordsamiska, Lisbeth Hotti

I Jerusalem bodde fromma judar från alla länder under himlen. När dånet ljöd samlades hela skaran, och förvirringen blev stor när var och en hörde just sitt språk talas. Utom sig av förvåning sade de: "Men är de inte galileer allesammans, dessa som talar? Hur kan då var och en av oss höra sitt eget modersmål talas?"

vers 9–11 på arabiska, Mary Wehbeh

Vi är parther, meder, elamiter, vi kommer från Mesopotamien, Judeen och Kappadokien, från Pontos och Asien, från Frygien och Pamfyliden, från Egypten och trakten kring Kyrene i Libyen, vi har kommit hit från Rom, både judar och proselyter, vi är kretensare och araber – ändå hör vi dem tala på vårt eget språk om Guds stora gärningar."

Läsare Så lyder Herrens ord.

Församling Gud, vi tackar dig.

Psalm 476 med evangelieprocession

* **Evangelium** Johannesevangeliet 14:25–29

Präst Så lyder det heliga evangeliet.

Församling Lovad vare du, Kristus.

* Hallelujarop

F Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja.
Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja.

"Halleluja" kommer från hebreiskan och betyder prisa/lova Gud.

Predikan

* Trosbekännelsen/Credo *den nicenska – se i slutet av psalmboken*

Den nicenska trosbekännelsen antogs vid ett kyrkomöte år 381 och är till största delen gemensam för de kristna kyrkorna. Den är mer detaljerad än den apostoliska. Båda återfinns på de sista sidorna i psalmboken.

Körsång

Som liljan på sin äng, som fågeln högt i skyn,
som stjärnan i sin rymd, så är jag till i dig.
Du mäter alla mina år. Du räknar mina huvudhår.
Jag växer i din närhets land, du bär mig i din hand.

Och inte ens ett strå på ängen vissnar bort,
och inte ens en sparv till marken faller ner,
om inte du har stakat ut när livet börjar och tar slut.
Vart än jag flyr så finns du där, du har mig mycket kär.

Som luften sluter om varenda dal och höjd,
som vattnet fyller ut de stora havens djup:
Du sluter om mig år från år. I dig jag rörs vart än jag går.
För varje andetag är ditt: Du bor i livets mitt.

Som liljan på sin äng, till slut ska vissna ner,
går sommaren mot höst och dagen lugnt mot kväll.
Men blomman som i vila går ska snart slå ut i evig vår
och vad som sås i ringhet här, du ger sin blomning där.

Text: Jan Arvid Hellström. Musik: Per Gunnar Petersson.

Meddelanden

Lekman/diakon/
präst leder församlingen i bön. Församlings-
svaret i förbönen är från Syrien och användes vid påvens besök i Lund 2016. Texten är en översättning av Herre förbarma dig (Kyrie). I förbönen ber vi för världen och för dem som står oss nära.

Bönen om förlåtelse kan finnas i gudstjänstens början eller som idag efter förbönen. Vi får lämna över våra brister och synder till Gud, ta emot förlåtelse och göra oss beredda att fira nattvarden.

Jesus gav lärjungarna uppdraget att förlåta synder (Johannesevangeliet 20:23).

Så som vi bär fram kollekt, bröd och vin, bär vi fram oss själva och vår värld för att helgas. (Offero betyder bära fram/helga på latin). Nattvards-gåvorna dukas fram på altaret.

Kyrkans förbön med tacksägelse för de döpta och de avlidna

F Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.

(Svensk text: Herre, förbarma dig över oss.)

Bön om förlåtelse

Präst Till dig, Gud, som är barmhärtig och hör vår bön, kommer vi med vår bekännelse och bön om förlåtelse.

Församling Barmhärtige Gud, förlåt mig mina synder.

Präst Möt oss med din nåd.

Församling I Jesu Kristi namn.

Förlåtelseord

Tackbön

Församling O Gud, tack för att allt bärs av din kärlek, för att du på nytt ger liv och mod att växa och låter din barmhärtighet bo i oss.
I Jesu namn.
Amen.

Psalm 646 (Tillredelse/Offertorium)

Dagens kollekt samlas in till domkyrkoförsamlingens familjeläger.
Du kan även ge en gåva via Swish nr 123 231 60 24.

* Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen (gudstjänstmusik C)

Präst Upplýft era hjärtan till Gud.

Församling

F Vi upp-lyf-ter vå - ra hjär - tan.

Präst Låt oss tacka Gud, vår Herre.

Församling

F Al - le - na Gud är värd vårt tack och lov.

Sursum Corda betyder "Upplyfta hjärtan." Den ursprungliga texten är mycket gammal och återfinns i alla kristna liturgitraditioner.

Prefationen är nattvardsbörens inledning (Praefatio betyder inledning på latin).

* Helig/Sanctus (gudstjänstmusik C)

F He - lig, he - lig, he - lig, Her - re Gud alls - mäk - tig.

1. He - la jor - den är full av din här - lig - het.
2. Väl - sig - nad är han som kom - mer.

Ä - ra åt Gud i höj - den. höj - den.

"Helig...": Änglarnas sång i Jesaja 6:3. "Välsignad är han som kommer" jublade folket när Jesus red in i Jerusalems (Markusevangeliet 11:9). "Ära åt Gud i höjden" sjöng änglarna vid Jesu födelse (Lukasevangeliet 2:14).

* Nattvardsbönen

Präst ... Så ofta ni dricker av den, gör det till min åminnelse.

F Din död för-kun-nar vi, Her-re, din upp - stån-del-se
be-kän-ner vi till dess du kom-mer å - ter i här-lig-het.

Instiftelseorden är hämtade från Första Korinthierbrevet 11:23-25. Under nattvardsbönen kan man stå upp, sitta ner eller falla på knä.

Första Korinthierbrevet 11:26.

Bönen Vår Fader har Jesus lärt oss (Matteusevangeliet 6:9–13, Lukasevangeliet 11:1–4). Avslutningen "Ditt är riket, din är makten och äran i evighet. Amen" kommer från De tolv apostlarnas lära som skrevs ned på 100-talet.

Första Korinthierbrevet 10:16–17.

Sedan 300-talet har fridshälsningen utväxlats före nattvarden.

"Se Guds Lamm" är Johannes Döparens ord om Jesus (Johannesevangeliet 1:29). Efter sången "O Guds Lamm" går nattvardsgästerna fram.

Kommunionen är ett annat namn på nattvardsmåltiden (Communio betyder förening, gemenskap på latin). Ta gärna emot brödet i öppen hand. Doppa brödet i bågaren eller drick en liten klunk (ta gärna tag i bågaren när du dricker).

* Herrens bön/Pater noster – se psalmbokens bakre pärm

* Brödsbrytelsen/Fractio

Präst Brödet som vi bryter är en delaktighet av Kristi kropp.

Församling Så är vi, fastän många, en enda kropp, ty alla får vi del av ett och samma bröd.

* Fridshälsningen/Pax

Hälsa gärna din bänkgranne med orden: Herrens frid.

* O Guds Lamm/Agnus Dei (gudstjänstmusik C)

F O Guds Lamm, du som tar bort världens synd, förbar - ma dig. dig. Ge oss din frid.

Kommunionen/Communio

Allt bröd är glutenfritt. Alkoholfritt vin (druvjuice) utdelas i södra sidogången.

Körsång under kommunionen

Unde quocumque venientes perrexerunt,
velut cum gaudio celestis paradisi
suscepte sunt quia in religione morum
honorifice apparuerunt.

*And thus, wherever they went they were welcomed,
for the joy of the celestial paradise,
which they received, was the honor of their religious life,
made manifest.*

Text och musik: Hildegard von Bingen.

Bön efter kommunionen

* Lovprisning/Benedicamus (gudstjänstmusik A)

Präst Låt oss tacka och lova Herren.

F Her - ren va - re tack och lov. Hal - le - lu - ja,
hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja.

* Välsignelsen (gudstjänstmusik A)

F A - men, a - men, a - men.

* Psalm 752

Avslutande musik/Postludium *Utgångsprocession*

Final ur Orgelsymfoni i h-moll

Musik: Elfrida Andrée (1841–1929).

Benedicamus, eller Benedicamus Domino, är latin och betyder "Låt oss priså Herren". Till lovprisningen finns många olika melodier, denna är från 1558 och sjungs ofta under påsktiden.

Fjärde Moseboken 6:24–27.

Församlingen står upp vid processionen och sitter sedan kvar under postludiet.

<i>Celebrant/predikant</i>	Ärkebiskop Antje Jackelén
<i>Organist</i>	Ulric Andersson
<i>Brassensemble</i>	Linnékvintetten
<i>Kör</i>	Uppsala domkyrkas flickkör
<i>Dirigent</i>	Margareta Raab

Kyrkkaffe

serveras i Katedralkaféet efter högmässan.

Gratis visning

av domkyrkan söndagar kl 12.30.
Samling vid utställningsväggen i vapenhuset.

Välkommen!